

Vilnius, 2021 11 29
Nr. 20211129-1

Lietuvos Respublikos Seimui

Dėl Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII - 1183 2, 4, 5, 6, 7, 9 straipsnių ir 1, 2, 8 priedų pakeitimo įstatymo projekto

Palaikome mokėtojų už oro taršą nemetaniniais lakiaisiais organiniais junginiais mokėtojų sąrašo išplėtimą ir tarifo už atliekų šalinimą nepavojingųjų atliekų sąvartyne didinimą. Tikimės, kad tokie pakeitimai prisidės prie švaresnio oro ir mažesnio atliekų šalinimo sąvartyne. Tuo pačiu, matome pavojų, kad vien tik padidintas tarifas už atliekų šalinimą sąvartyne nukreips didelius atliekų kiekius į atliekomis kūrenamas kogeneracines jėgaines. Manome, kad komunalinių atliekų ir iš komunalinių atliekų pagaminto kietojo atgautojo kuro deginimas toliau Lietuvą nuo žiedinės ekonomikos tikslų, reikšmingai prisideda prie klimato kaitos ir yra neefektyvi ekonominė veikla, nes:

- ❖ tolesnis komunalinių atliekų deginimas neprideda ir prie taip labai žemo Lietuvos žiediškumo, kuris šiuo metu siekia 3.9 %¹ ir yra reikšmingai žemesnis nei Slovėnijos (11.4 %), kurioje iš viso nėra atliekų deginimo įrenginių ir prioretizuojama prevenciją bei perdirbimas;
- ❖ remiantis APVA duomenimis²: UAB “Gren Klaipėda” (buvusi UAB „Fortum Klaipėda“) per metus išskiria 146 184 tonų iškastinio kuro CO₂ ir yra daugiausiai prie klimato kaitos prisidedanti įmonė Klaipėdoje, UAB “Kauno kogeneracinė jėgainė” per metus išskiria 86 628 tonų iškastinio kuro CO₂ ir yra daugiausiai prie klimato kaitos prisidedanti įmonė Klaipėdoje;
- ❖ viena sudeginta plastiko tona į aplinką išskiria³ daugiau nei 3 tonas šiltnamio efektą sukeliančių dujų - CO₂, kuomet sąvartyne tie išmetimai yra minimalūs;
- ❖ tarptautinė energetikos agentūra skaičiuoja, kad kiekvienas investuotas milijonas JAV dolerių į atliekų ir medžiagų perdirbimą sukuria 15-40 naujų darbo vietų⁴;
- ❖ šalys, turinčios aukštą medžiagų žiediškumą, taiko atliekų deginimo mokesčius, tam, kad daugiau medžiagų nukreiptų į perdirbimą;

šalis	žiediškumas, %	atliekų deginimo mokestis, EUR/t
Nyderlandai	30	13.07 ⁵

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cej_srm030/default/table?lang=en

² <https://www.apva.lt/wp-content/uploads/2021/05/Atsiskaitymas-uz-2020-m.pdf>

³ https://www.epa.gov/sites/default/files/2021-04/documents/emission-factors_apr2021.pdf

⁴ https://iea.blob.core.windows.net/assets/c3de5e13-26e8-4e52-8a67-b97aba17f0a2/Sustainable_Recovery.pdf

⁵ <https://www.government.nl/topics/taxation-and-businesses/environmental-taxes>

Belgija	24.2	2.34 - 11.76 ⁶
Prancūzija	20	32-40 ⁷
Austrija	11.5	8 ⁸

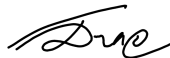
Dalis regionų ES ir Europos valstybėse yra paskelbę apie deginimo pajėgumų mažinimą ar atliekų deginimo įrenginių statybos moratoriumą:

- ❖ Danija planuoja iki 2030 m. sumažinti atliekų deginimo pajėgumus⁹;
- ❖ Katalonijos¹⁰, Velso¹¹ ir Škotijos¹² regionuose yra paskelbtas atliekų deginimo pajėgumų moratoriumas.

Siūlome imti svarstyti **Lietuvoje pradėti taikyti nepavojingų komunalinių atliekų ir iš atliekų pagaminto kietojo atgautojo kuro deginimo mokestį**, pvz. 10 Eur/t, už kurį surinktos lėšos būtų panaudojamos investicijoms į atliekų ir medžiagų perdirbimo infrastruktūrą, taip ne tik mažinant neigiamą poveikį aplinkai ir klimatui, bet ir sukuriant naujas darbo vietas.

Pagarbiai

VšĮ “Žiedinė ekonomika” direktorius

Domantas Tracevičius

Poziciją palaiko Aplinkosaugos koalicija

⁶ https://www.oecd-ilibrary.org/environment/oecd-environmental-performance-reviews-belgium-2021_738553c5-en

⁷ https://www.oecd-ilibrary.org/environment/oecd-environmental-performance-reviews-belgium-2021_738553c5-en

⁸ <https://ieep.eu/uploads/articles/attachments/5bcb177-793e-4ed5-acbb-ffc8e0dc238f/AT%20Landfill%20Tax%20final.pdf?v=63680923242>

⁹ <https://stateofgreen.com/en/partners/state-of-green/news/new-political-agreement-to-ensure-a-green-danish-waste-sector-by-2030/>

¹⁰ <https://www.residuosprofesional.com/catalunya-moratoria-incineradoras/>

¹¹ <https://gov.wales/wales-takes-action-circular-economy-funding-upcoming-reforms-plastic-and-moratorium-large-scale>

¹² <https://www.gov.scot/publications/chief-planner-letter-and-notification-direction-energy-from-waste-incineration-and-advanced-thermal-treatment-facilities-17-november-2021/>